Judikatūras krājums

ĢENERĀLADVOKĀTA ATANASIJA RANTA [*ATHANASIOS RANTOS*] SECINĀJUMI,
sniegti 2025. gada 11. septembrī[1]

Lieta C-311/24

Bundeswettbewerbsbehörde
pret
M. *GmbH*

(*Oberlandesgericht Wien* (Apelācijas tiesa Vīnē, Austrija) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Lauksaimniecība – Konkurence – Direktīva (ES) 2019/633 – Negodīga komercprakse – 6. panta 1. punkta e) apakšpunkts – Pārkāpumi – Pircējs, kas vairākiem no saviem piegādātājiem pieprasa veikt maksājumu, kurš nav saistīts ar lauksaimniecības un pārtikas produktu pārdošanu – Naudas sodu kumulācija (viens par katru piegādātāju, ar kuru notikusi saziņa) – Valsts tiesiskais regulējums, kurā paredzēts naudas sods līdz 500 000 EUR apmērā par katru pārkāpumu

I. Ievads

1. M. *GmbH*, sabiedrība ar ierobežotu atbildību, Austrijā apsaimnieko pārtikas produktu mazumtirdzniecības veikalus. Covid-19 pandēmijas radītās negatīvās ietekmes uz tās klientiem un inflācijas dēļ, kas tostarp ietekmēja enerģijas izmaksas, šī sabiedrība nonāca finansiālās grūtībās un, lai tās risinātu, nolēma uzsākt pārveides procesu, ko tā bija nodomājusi likt daļēji finansēt saviem piegādātājiem. Tādēļ minētā sabiedrība sešpadsmit no saviem piegādātājiem vienlaikus nosūtīja e-pasta vēstuli, kurā bija izskaidrota tās iecere un kuram bija pievienots rēķina projekts ar summu, kas jāmaksā kā iemaksa šajā pārveides plānā. *Bundeswettbewerbsbehörde* (Federālā konkurences iestāde, Austrija) (turpmāk tekstā – "*BWB*") Austrijas kompetentajā tiesā iesniedza sešpadsmit pieteikumus pret minēto sabiedrību par naudas soda piemērošanu atbilstoši piemērojamam valsts tiesiskajam regulējumam.

2. Šajā saistībā *Oberlandesgericht Wien* (Apelācijas tiesa Vīnē, Austrija), kurā bija celtas četras no šīm prasībām, būtībā, pirmkārt, šaubās par to, vai ar Savienības tiesībām ir saderīgs valsts tiesiskā regulējums, kas ļauj virkni aizliegtas negodīgas komercprakses gadījumu kvalificēt kā vienotu pārkāpumu, ja tie veido nodarījumu kopību, un par šo komercprakšu kopumu piemērot vienotu naudas sodu, un, otrkārt, par to, vai ar Savienības tiesībām ir saderīgs naudas soda, kas paredzēts, lai sodītu par pārkāpumu, kas sastāv no vienas vai vairākām negodīgām komercpraksēm, maksimālais apmērs.

[1] Oriģinālvaloda – franču.

3. Šajā lietā Tiesai pirmo reizi jālemj par to, kā interpretēt Direktīvu (ES) 2019/633 [2] un it īpaši tās 6. panta 1. punkta e) apakšpunktu, ar kuru valsts izpildiestādēm ir piešķirtas pilnvaras uzlikt naudas sodus un citus tikpat efektīvus sodus un veikt pagaidu pasākumus attiecībā uz pārkāpuma izdarītāju vai šajā nolūkā uzsākt tiesvedību saskaņā ar valsts noteikumiem un procedūrām [3]. Precīzāk, Tiesa tiks aicināta sniegt svarīgus precizējumus attiecībā uz sodīšanas par darbībām, kas aizliegtas ar minēto direktīvu, noteikumiem.

II. Atbilstošās tiesību normas

A. Savienības tiesības

4. Saskaņā ar Direktīvas (ES) 2019/633 1., 8., 9., 14., 34. un 39. apsvērumu:

"(1) Lauksaimniecības un pārtikas piegādes ķēdē bieži trūkst līdzsvara starp lauksaimniecības un pārtikas produktu piegādātāju un pircēju spēju aizstāvēt savas intereses. Šāda nelīdzsvarotība attiecībā uz spēju aizstāvēt savas intereses var radīt negodīgu tirdzniecības praksi, kad lielāki un ietekmīgāki tirdzniecības partneri mēģina uzspiest tādu praksi vai līgumu nosacījumus, kuri tiem pārdošanas darījumā ir izdevīgāki. [..] Lai mazinātu šādas prakses izmantošanu, kura var negatīvi ietekmēt lauksaimniecībā nodarbināto iedzīvotāju dzīves līmeni, būtu jāievieš Savienības minimālais standarts aizsardzībai pret negodīgu tirdzniecības praksi. Šajā direktīvā paredzētā saskaņošanas minimuma pieeja ļauj dalībvalstīm pieņemt vai saglabāt valsts noteikumus arī par tādu negodīgu tirdzniecības praksi, kas nav minēta šajā direktīvā.

[..]

(8) Lai arī ne visās, tomēr lielākajā daļā dalībvalstu ir īpaši valsts noteikumi, kas piegādātājus aizsargā pret negodīgu tirdzniecības praksi, kuru izmanto starpuzņēmumu attiecībās lauksaimniecības un pārtikas piegādes ķēdē. [..] Tādēļ dažas dalībvalstis, kurām ir īpaši noteikumi attiecībā uz negodīgu tirdzniecības praksi, to izpildes panākšanu uztic administratīvām iestādēm. Tomēr dalībvalstu noteikumi attiecībā uz negodīgu tirdzniecības praksi, ja tādi ir, būtiski atšķiras.

(9) Tirgus dalībnieku skaits un lielums dažādos lauksaimniecības un pārtikas piegādes ķēdes posmos ir atšķirīgs. Atšķirīga spēja aizstāvēt savas intereses, kas atbilst piegādātāja ekonomiskajai atkarībai no pircēja, var izraisīt to, ka lielākie tirgus dalībnieki uzspiež negodīgu tirdzniecības praksi mazākajiem tirgus dalībniekiem. Dinamiskai pieejai, kuras pamatā ir piegādātāja un pircēja relatīvais lielums apgrozījuma ziņā, būtu jānodrošina labāka aizsardzība pret negodīgu tirdzniecības praksi tiem tirgus dalībniekiem, kuriem tā visvairāk vajadzīga [..]

[..]

[2] Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (2019. gada 17. aprīlis) par negodīgu tirdzniecības praksi starpuzņēmumu attiecībās lauksaimniecības un pārtikas piegādes ķēdē (OV 2019, L 111, 59. lpp.).

[3] Šo direktīvu, lai gan tā ir minēta lietās, kurās pasludināti spriedumi, 2019. gada 13. novembris, *Lietuvos Respublikos Seimo narių grupė* (C-2/18, EU:C:2019:962) un, 2021. gada 11. marts, Komisija/Ungārija (Peļņas normas) (C-400/19, EU:C:2021:194), Tiesa līdz šim nav interpretējusi.

(14) Šī direktīva būtu jāpiemēro lielāku tirgus dalībnieku komercpraksei pret tirgus dalībniekiem, kuriem ir mazāka spēja aizstāvēt savas intereses. Piemērots tuvinājums, ar ko izteikt relatīvo spēju aizstāvēt savas intereses, ir dažādo tirgus dalībnieku gada apgrozījums. [..] Augšējai robežai būtu jānovērš tas, ka aizsardzība tiek sniegta tirgus dalībniekiem, kas nav neaizsargāti vai ir ievērojami mazāk neaizsargāti nekā to mazākie partneri vai konkurenti. Tādēļ šī direktīva nosaka uz apgrozījumu balstītas tirgus dalībnieku kategorijas, saskaņā ar kurām tiek sniegta aizsardzība.

[..]

(34) Atturoši faktori, piemēram, pilnvaras uzlikt naudassodus un citus vienlīdz efektīvus sodus vai ierosināt procedūru, piemēram, tiesvedību, to uzlikšanai un publicēt izmeklēšanas rezultātus, tostarp publicēt informāciju par pircējiem, kas izdarījuši pārkāpumus, var veicināt uzvedības maiņu un pirmstiesas risinājumu rašanu starp pusēm, un tiem vajadzētu būt daļai no izpildiestāžu pilnvarām. Naudassodi var būt īpaši efektīvi un atturoši. Tomēr katrā konkrētajā izmeklēšanā izpildiestādei vajadzētu spēt nolemt, kuras no savām pilnvarām tā izmantos un vai tā uzliks naudassodu vai citu vienlīdz efektīvu sodu vai ierosinās procedūru to uzlikšanai.

[..]

(39) Tā kā lielākajā daļā dalībvalstu jau ir valsts noteikumi attiecībā uz negodīgu tirdzniecības praksi, pat ja tie mēdz atšķirties, ir lietderīgi izmantot direktīvu, lai ieviestu minimālo aizsardzības standartu saskaņā ar Savienības tiesībām. Tas dalībvalstīm dotu iespēju savās valsts tiesību sistēmās iekļaut attiecīgos noteikumus tā, lai varētu izveidot saskaņotus režīmus. Ja vien tiek ievērotas iekšējā tirgus darbībai piemērojamās Savienības tiesību aktu prasības un ja šādi noteikumi ir samērīgi, nevajadzētu liegt dalībvalstīm savā teritorijā saglabāt vai ieviest stingrākus valsts noteikumus, kas paredz augstāka līmeņa aizsardzību pret negodīgu tirdzniecības praksi starpuzņēmumu attiecībās lauksaimniecības un pārtikas piegādes ķēdē."

5. Šīs direktīvas 1. panta "Priekšmets un piemērošanas joma" 1. un 2. punktā noteikts:

"1. Lai apkarotu praksi, kas krasi atšķiras no labas komercprakses, ir pretrunā labticībai un godprātībai darījumos un ko viens tirdzniecības partneris vienpusēji uzspiež otram, šajā direktīvā ir noteikts minimālais saraksts ar aizliegtas negodīgas tirdzniecības prakses veidiem attiecībās starp pircējiem un piegādātājiem lauksaimniecības un pārtikas piegādes ķēdē un ir paredzēti minimālie noteikumi minēto aizliegumu īstenošanai, un pasākumi koordinācijai starp izpildiestādēm.

2. Šo direktīvu piemēro konkrētiem negodīgas tirdzniecības prakses veidiem, kas tiek izmantoti saistībā ar lauksaimniecības un pārtikas produktu pārdošanu, ko veic:

a) piegādātāji, kuru gada apgrozījums nepārsniedz 2 000 000 EUR, pircējiem, kuru gada apgrozījums ir vairāk nekā 2 000 000 EUR;

b) piegādātāji, kuru gada apgrozījums ir vairāk nekā 2 000 000 EUR un nepārsniedz 10 000 000 EUR, pircējiem, kuru gada apgrozījums ir vairāk nekā 10 000 000 EUR;

c) piegādātāji, kuru gada apgrozījums ir vairāk nekā 10 000 000 EUR un nepārsniedz 50 000 000 EUR, pircējiem, kuru gada apgrozījums ir vairāk nekā 50 000 000 EUR;

d) piegādātāji, kuru gada apgrozījums ir vairāk nekā 50 000 000 EUR un nepārsniedz 150 000 000 EUR, pircējiem, kuru gada apgrozījums ir vairāk nekā 150 000 000 EUR;

e) piegādātāji, kuru gada apgrozījums ir vairāk nekā 150 000 000 EUR un nepārsniedz 350 000 000 EUR, pircējiem, kuru gada apgrozījums ir vairāk nekā 350 000 000 EUR.

[..]"

6. Minētās direktīvas 3. panta "Negodīgas tirdzniecības prakses aizliegums" 1. punkta d) apakšpunktā paredzēts:

"Dalībvalstis nodrošina, ka tiek aizliegti vismaz visi šādi negodīgas tirdzniecības prakses veidi:

[..]

d) pircējs pieprasa no piegādātāja maksājumus, kas nav saistīti ar piegādātāja lauksaimniecības un pārtikas produktu pārdošanu".

7. Tās pašas direktīvas 6. panta "Izpildiestāžu pilnvaras" 1. punktā noteikts:

"Dalībvalstis nodrošina, ka katrai no to izpildiestādēm ir nepieciešamie resursi un zināšanas savu pienākumu pildīšanai, un piešķir tai šādas pilnvaras:

[..]

d) pilnvaras pieņemt lēmumus, ar ko konstatē 3. pantā noteikto aizliegumu pārkāpumu un pieprasa pircējam izbeigt aizliegto tirdzniecības praksi [..];

e) pilnvaras noteikt vai ierosināt procedūras, lai pārkāpuma izdarītājam uzliktu naudassodus un citus vienlīdz efektīvus sodus, un pagaidu noregulējumu saskaņā ar valsts noteikumiem un procedūrām;

[..].

Sodi, kas minēti [pirmās daļas] e) apakšpunktā[,] ir iedarbīgi, samērīgi un atturoši, ņemot vērā pārkāpuma būtību, ilgumu, atkārtošanos un smagumu."

B. Austrijas tiesības

8. *Bundesgesetz zur Verbesserung der Nahversorgung und der Wettbewerbsbedingungen* (*Faire-Wettbewerbsbedingungen-Gesetz*) (Federālais likums par vietējā piedāvājuma un konkurences noteikumu uzlabošanu (Godīgas konkurences noteikumu likums))[4], kurā jaunākie grozījumi izdarīti ar 2021. gada 31. decembra *Bundesgesetz, mit dem das Bundesgesetz zur*

[4] *BGBl.* 392/1977.

Verbesserung der Nahversorgung und der Wettbewerbsbedingungen geändert wird (Federālais likums, ar kuru groza Federālo likumu par vietējā piedāvājuma un konkurences noteikumu uzlabošanu) (turpmāk tekstā – "*FWBG*")[5], transponē Direktīvu 2019/633 Austrijas tiesībās.

9. Ar *FWBG* 5.c panta 1. punkta un I pielikuma 4. punkta normām identiski ir transponēts šīs direktīvas 3. panta 1. punkta pirmās daļas d) punkts.

10. *FWBG* 6. panta 2. punkts, ar kuru ir transponēts minētas direktīvas 6. pants, ir izteikts šādā redakcijā:

"Pēc izmeklēšanas iestādes pieprasījuma 2. nodaļas nolūkā tiesa, kuras kompetencē ir aizliegto vienošanos joma, pircējam 5.b panta 2. punkta izpratnē, kurš pārkāpj 5.c panta normas, var uzlikt naudas sodu līdz EUR 500 000 apmērā. Aprēķinot naudas soda apmēru, it īpaši tiek ņemts vērā pārkāpuma smagums un ilgums, iedzīvošanās, kāda radusies šī pārkāpuma rezultātā, atbildības pakāpe un saimnieciskais stāvoklis. *KartG 2005* 33. pantu piemēro *mutatis mutandis*."

III. Pamatlieta, prejudiciālie jautājumi un tiesvedība Tiesā

11. M. *GmbH* ir sabiedrība ar ierobežotu atbildību, kas Austrijā apsaimnieko pārtikas produktu mazumtirdzniecības veikalus.

12. Šo sabiedrību ekonomiski ir skārusi Covid-19 pandēmijas negatīvā ietekme uz tūrismu, kas esot izraisījusi klientu zaudēšanu pārtikas produktu mazumtirdzniecības nozarē un izmaksu pieaugumu, un šī sabiedrība esot uzsākusi pilnīgu pārstrukturēšanas procesu. Šajā nolūkā tā esot nolīgusi ārēju konsultantu, kurš tai ieteicis lūgt finansiālu iemaksu no tās piegādātājiem, lai daļēji segtu ar šādu procesu saistītās augstās izmaksas.

13. Minētā sabiedrība 2023. gada 16. maijā iepazīstināja ar šo projektu, organizējot tiešsaistē "Piegādātāju dienu" ("*Supplier Day*"), kurā tā saviem piegādātājiem sniedza pārskatu par pašreizējo tirgus situāciju un ar to saistītajām problēmām, kā arī par zaudējumiem, kādus tā cieš. Tā izklāstīja savu pārveides procesu, kura mērķis bija profesionalizēt kategoriju pārvaldību ("*Category Management*") un optimizēt iekšējos procesus. Turklāt tā izskaidroja šā ieguldījuma nepieciešamību saviem piegādātājiem, uzsvērdama nepieciešamību ieguldīt klimatam draudzīgās ūdeņraža ražošanas iekārtās un CO_2 neitrālu smago kravas transportlīdzekļu parkā. Šajā ziņā šī sabiedrība norādīja, ka tai ir nepieciešama piegādātāju finansiāls atbalsts šāda projekta īstenošanai un ka tā šo atbalstu ņemtu vērā.

14. M. *GmbH* 2023. gada 17. maijā katram no saviem piegādātājiem vienlaikus nosūtīja vienu no diviem tās pašas e-pasta vēstules variantiem, atkarībā no tā, vai tie bija vai nebija piedalījušies minētajā "Piegādātāju dienā". Šajā e-pasta vēstulē šī sabiedrība lūdza tos veikt iemaksu noteiktā apmērā, lai piedalītos plānotā pārveides procesa finansēšanā. Šīm e-pasta vēstulēm bija pievienoti rēķinu projekti, kuros bija norādītas dažādas summas vienreizēju maksājumu summu formā. Izņemot rēķina projekta summu un nošķirumu starp to, vai attiecīgais piegādātājs ir vai nav piedalījies dienas konferencē, visiem piegādātājiem nosūtītas e-pasta vēstules bija identiskas. Tomēr šī sabiedrība pēc savas ierosmes nolēma izbeigt ieguldījumu pieprasījuma programmu, anulēt e-pasta vēstulēm pievienotos rēķinu projektus un atmaksāt atsevišķu piegādātāju jau

[5] *BGBl.* 239/2021.

samaksātās summas. Kopumā tikai divi no sešpadsmit piegādātājiem nolēma izpildīt ieguldījumu pieprasījumu un samaksāt summas, kas norādītas nosūtītajām e-pasta vēstulēm pievienotajos rēķinu projektos.

15. *BWB* konstatēja, ka M. *GmbH* kā pircēja no sešpadsmit saviem piegādātājiem bija pieprasījusi maksājumu, kas nebija saistīts ar lauksaimniecības un pārtikas produktu pārdošanu. Šī iestāde uzskatīja, ka katrs no šiem maksājuma pieprasījumiem veido patstāvīgu pārkāpumu, kas ir pretrunā *FWBG* 5.c panta 1. punktam kopsakarā ar I pielikuma 4. punktu – ar kuriem Austrijas tiesībās transponēts Direktīvas 2019/633 3. panta 1. punkta d) apakšpunkts. Tādēļ tā 2023. gada 10. novembrī Austrijas kompetentajā tiesā pret M. *GmbH* iesniedza sešpadsmit pieteikumus par saprātīga naudas soda piemērošanu atbilstoši *FWBG* 6. panta 2. punktam [6].

16. Šajā saistībā iesniedzējtiesa norāda, ka *FWBG* 6. panta 2. punkts veido krimināls odu. Saskaņā ar Austrijas krimināltiesību doktrīnu rīcība, kura tiek pārmesta M. *GmbH*, būtu jākvalificē kā "vienots pārkāpums", jo tā veido vienotu juridisku darbību, kas atbilst vienam noziedzīga nodarījuma sastāvam ("*tatbestandliche Handlungseinheit*"). Tādējādi minētā tiesa norāda, ka pat tad, ja pārmestie fakti attiecas uz attiecībām ar sešpadsmit patstāvīgiem piegādātājiem, būtu jāpiemēro vienots naudas sods līdz 500 000 EUR apmērā, kā paredzēts minētā likuma 6. panta 2. punktā.

17. Tomēr iesniedzējtiesai ir šaubas par to, vai ar šo rezultātu tiek sasniegts Direktīvas 2019/633 mērķis, proti, panākt zināmu līdzsvara atjaunošanu starp pircēju un piegādātāju sarunu vešanas spēju lauksaimniecības un pārtikas piegādes ķēdē, kas, tās ieskatā, var notikt tikai to savstarpējo individuālo attiecību līmenī. Gadījumā, ja izrādītos, ka kvalificēšana par "vienotu pārkāpumu" neatbilst šai direktīvai, minētā tiesa šaubās, vai šī direktīva liedz patstāvīgu naudas sodu piemērošanu par katru no konstatētajiem pārkāpumiem saskaņā ar sodu kumulācijas principu.

18. Šādos apstākļos *Oberlandesgericht Wien* (Apelācijas tiesa Vīnē) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1.a) Vai [Direktīvas 2019/633] 6. panta 1. punkta e) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka gadījumā, ja pircējs, pamatojoties uz vienoti motivētu lēmumu, vienā un tajā pašā dienā no vairākiem piegādātājiem, uz kuriem attiecas šīs direktīvas aizsardzība saskaņā ar tās 1. pantu, pretēji šīs direktīvas 3. panta 1. punkta d) apakšpunktam attiecīgi atsevišķi pieprasa veikt maksājumu, šī tiesību norma nepieļauj valsts tiesisko regulējumu, saskaņā ar ko šie maksājuma pieprasījumi to kopumā ir uzskatāmi par vienu vienotu pārkāpumu (vienotu nodarījumu), par kuru ir piemērojams tikai viens sods?

1.b) Vai, ņemot vērā Direktīvas 2019/633 6. panta 1. punkta pēdējā teikumā [otrajā daļā] izvirzīto prasību, ka sodam ir jābūt iedarbīgam, samērīgam un atturošam, ņemot vērā pārkāpuma būtību, ilgumu, atkārtošanos un smagumu, atbildi uz 1.a) jautājumu ietekmē tas, ka saskaņā ar Austrijas tiesību normu, kurā ir paredzēts sods (*FBWG* 6. panta 2. punkts), par to maksimāli piemērojamais naudas sods ir (tikai) 500 000 EUR?

2. Ja atbilde uz 1.a) jautājumu ir apstiprinoša:

[6] Šajā lietā četras no šīm prasībām, kurās M. *GmbH* no katra sava piegādātāja pieprasīja summas no 10 000 līdz 18 000 EUR apmērā, tika nodotas *Oberlandesgericht Wien* (Apelācijas tiesa Vīnē) – iesniedzējtiesā – un tika apvienotas pamata tiesvedībai.

Vai [Direktīvas 2019/633] 6. panta 1. punkta e) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka katrs maksājuma pieprasījums katram piegādātājam – ciktāl tas ir pretrunā [Direktīvas 2019/633] 3. panta 1. punkta d) apakšpunktā paredzētajam aizliegumam – ir uzskatāms par patstāvīgi sodāmu tirdzniecības praksi, par kuru saskaņā ar kumulācijas principu ir jāuzliek viens patstāvīgs sods (naudas sods), un tātad ir jāuzliek vairāki naudas sodi, ņemot vērā to, ka saskaņā ar Austrijas tiesību normu, kurā ir paredzēts sods (*FBWG* 6. panta 2. punkts), maksimāli piemērojamais naudas sods ir 500 000 EUR?"

19. Rakstveida apsvērumus Tiesai iesniedza *BWB*, M. *GmbH*, Austrijas valdība, kā arī Eiropas Komisija.

IV. Juridiskā analīze

20. Ar saviem abiem prejudiciālajiem jautājumiem, kurus ir lietderīgi izskatīt kopā, iesniedzējtiesa būtībā cenšas noskaidrot, vai Direktīvas 2019/633 6. panta 1. punkta pirmās daļas e) apakšpunktā un otrajā daļā paredzētā prasība par efektīviem, samērīgiem un preventīviem sodiem iestājas pret tādu valsts tiesisko regulējumu vai judikatūru, saskaņā ar kuru negodīga komercprakse, ko pircējs vienlaikus īstenojis attiecībā uz vairākiem piegādātājiem, ir uzskatāma par vienotu pārkāpumu, tādējādi, ka šādā gadījumā var uzlikt vienotu naudas sodu līdz 500 000 EUR apmērā (1.a) un 1.b) jautājums). Apstiprinošas atbildes gadījumā šī tiesa vēlas noskaidrot, vai šīs direktīvas 6. panta 1. punkta pirmās daļas e) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka par katru konstatēto pārkāpumu var tikt uzlikts patstāvīgs naudas sods līdz 500 000 EUR apmērā (2. jautājums).

21. Pirms sākt šo jautājumu analīzi, vēlos vērst uzmanību uz to, ka ar šiem jautājumiem minētā tiesa faktiski izvirza divus nošķirtus problēmjautājumus, kuri attiecas uz to, vai ar Savienības tiesībām ir saderīgi tādi valsts tiesību akti, kuros noteikta, pirmkārt (un ar zināmiem nosacījumiem), vairāku negodīgu komercprakšu kopēja kvalificēšana par "vienotu pārkāpumu" un, otrkārt, tā naudas soda maksimālais apmērs, kas paredzēts, lai sodītu par pārkāpumu, kuru veido viena vai vairākas negodīgas komercprakses.

22. Pirms šo divu problēmjautājumu izskatīšanas pēc būtības, es uzskatu, ka ir lietderīgi sniegt dažus precizējumus par Direktīvas 2019/633 piemērošanas jomu, kā arī par normām, kuras iesniedzējtiesa ir identificējusi Tiesai uzdotajos prejudiciālajos jautājumos.

A. Ievada apsvērumi

23. Iesākumā atgādinu, ka Direktīva 2019/633 iekļaujas minimālās saskaņošanas kontekstā un ir paredzēta, lai Savienības līmenī noteiktu minimālo aizsardzības standartu pret negodīgu komercpraksi, kura var negatīvi ietekmēt lauksaimniecībā nodarbināto iedzīvotāju dzīves līmeni[7].

[7] Skat. Direktīvas 2019/633 1. apsvērumu.

24. Tādējādi šajā direktīvā ir paredzēti tikai minimālie noteikumi negodīgas komercprakses aizlieguma īstenošanai [8], un atstāj dalībvalstīm ievērojamu rīcības brīvību tās piemērošanā, it īpaši attiecībā uz valstu transponēšanas sistēmu izveidi [9], kā arī noteikumiem par sodiem [10], lai sasniegtu minētajā direktīvā izvirzīto mērķi, proti, mazināt negodīgas komercprakses biežumu, kura tiek veikta par sliktu lauksaimniecības produktu un pārtikas produktu piegādātājiem [11]. Tomēr šo rīcības brīvību ierobežo fakts, ka dalībvalstīm ir jāraugās, lai ieviestie valsts pasākumi garantētu šīs pašas direktīvas pilnīgu efektivitāti, kā tā ir transponēta šīs valsts tiesību sistēmā.

25. Precīzāk, attiecībā uz normām, uz kurām iesniedzējtiesa atsaukusies savos divos prejudiciālajos jautājumos, es uzskatu par lietderīgu atgādināt, ka Direktīvas 2019/633 6. panta 1. punkta pirmās daļas e) apakšpunktā ir noteikts, ka valsts izpildiestādēm jābūt pilnvarotām sodīt 3. panta 1. punktā minētā pārkāpuma izdarītāju, uzlikt naudas sodus un citus vienlīdz efektīvus sodus un veikt pagaidu pasākumus pret pārkāpuma izdarītāju vai ierosināt procesu šajā nolūkā saskaņā ar valsts noteikumiem un procedūrām. It īpaši, attiecībā uz minētās direktīvas 6. panta 1. punkta pirmās daļas e) apakšpunktā minētajiem sodiem šā panta 1. punkta otrajā daļā ir paredzēts, ka tiem jābūt iedarbīgiem, samērīgiem un preventīviem, ņemot vērā pārkāpuma būtību, ilgumu, atkārtošanos un smagumu.

26. Pēc šo ievada apsvērumu sniegšanas tagad ir sīki jāizskata abi iesniedzējtiesas izvirzītie problēmjautājumi.

B. Par vairāku negodīgu komercpraksu kvalificēšanu par "vienotu pārkāpumu" vai par "patstāvīgiem pārkāpumiem"

27. Ar pirmā prejudiciālā jautājuma pirmo daļu [1.a) jautājumu] iesniedzējtiesa būtībā pauž šaubas par to, vai tāds valsts tiesiskais regulējums, kurā paredzēta vienota soda piemērošana gadījumā, ja, pārkāpjot šīs direktīvas 3. panta 1. punkta d) apakšpunktā paredzēto aizliegumu, paralēla negodīga komercprakse tiek īstenota pret vairākiem piegādātājiem, ir saderīgi ar Direktīvu 2019/633.

28. Iesākumā, šķiet lietderīgi uzsvērt, ka šajā gadījumā nav strīda par to, ka pamatlietā aplūkotā prakse ietilpst Direktīvas 2019/633 piemērošanas jomā, jo tā atbilst vienai no šīs direktīvas 3. panta 1. punktā uzskaitītajām aizliegtajām negodīgajām komercpraksēm – konkrēti, praksei, kas paredzēta šīs tiesību normas d) apakšpunktā, saskaņā ar kuru pircējam ir aizliegts pieprasīt no piegādātāja maksājumus, kas "nav saistīti ar piegādātāja lauksaimniecības un pārtikas produktu pārdošanu".

29. Attiecībā uz Direktīvas 2019/633 6. panta 1. punkta pirmās daļas e) apakšpunktu vēlos precizēt, ka šajā normā nav sniegtas nekādas norādes par veidu, kādā saskaņā ar valsts tiesību aktiem būtu jākvalificē un jāsankcionē negodīga komercprakse, kas izriet no paralēlām darbībām, uz kurām attiecas kāds no direktīvas 3. panta 1. punktā paredzētajiem aizliegumiem. Proti, lai gan

[8] Skat. Direktīvas 2019/633 1. panta 1. punktu.

[9] Skat. Direktīvas 2019/633 8., 34. un 39. apsvērumu.

[10] Šajā ziņā skat. Komisijas dienestu darba dokumentu, *Unfair Trading practices* (*UTP*) – *Overview tables on the Members States' transposition choices and enforcement activities*[Negodīga komercprakse – Pārskata tabulas par dalībvalstu izvēlēm transponēšanā un izpildes nodrošināšanas darbībām], kas pievienots Komisijas ziņojumam Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "Negodīgas tirdzniecības prakses aizlieguma īstenošana ar mērķi stiprināt lauksaimnieku un tirgus dalībnieku stāvokli lauksaimniecības un pārtikas piegādes ķēdē. Pašreizējais stāvoklis", COM(2024) 176 final (turpmāk tekstā – "Komisijas ziņojums par Direktīvas 2019/633 transponēšanu"). Šis ziņojums, kas publicēts 2024. gada aprīlī, liecina par valstu transponēšanas pasākumu lielo dažādību Savienībā, it īpaši sodu jomā.

[11] Skat. Direktīvas 2019/633 1. apsvērumu.

šīs direktīvas 6. panta 1. punkta pirmās daļas e) apakšpunktā ir paredzēts, ka dalībvalstīm jāraugās, lai valsts izpildiestādei būtu pilnvaras uzlikt naudas sodus un citus vienlīdz efektīvus sodus vai ierosināt procedūru šajā nolūkā, minētās direktīvas 6. panta 1. punkta otrajā daļā ir vienīgi norādīts, ka šiem sodiem ir jābūt efektīviem, samērīgiem un preventīviem, ņemot vērā pārkāpuma būtību, ilgumu, atkārtošanos un smagumu. Tomēr jākonstatē, ka šī pēdējā minētā norma, kas galvenokārt attiecas uz noteikumiem par soda piemērošanu par konstatētu pārkāpumu, nesniedz nekādas konkrētas norādes par stadiju pirms šā pārkāpuma konstatēšanas.

30. No tā izriet, ka iesniedzējtiesas pirmajā jautājumā norādītās tiesību normas principā neliedz kā "vienotu pārkāpumu" kvalificēt tādus pārkāpumus, kuri izdarīti vienlaikus un kuri ietilpst tādas valsts tiesību normas tvērumā, ar kuru transponēts Direktīvas 2019/633 3. panta 1. punkta pirmās daļas d) punkts, ja vien tiek izpildīta šīs direktīvas 6. panta 1. punkta otrajā daļā izvirzītā prasība, ka uzliktais sods ir efektīvs, samērīgs un preventīvs [12].

31. Tāpat jākonstatē, ka pretēji tam, ko apgalvo pamatlietas puses, nedz minētā direktīva, nedz kāda cita Savienības tiesību norma vai princips nevar tikt interpretēti tādējādi, ka tie *a priori* paredzētu (vai izslēgtu) pamatlietā aplūkotā pārkāpuma vienotu kvalifikāciju (vai iespējamo sodu kumulāciju un tātad kvalificēšanu par patstāvīgiem pārkāpumiem).

32. Tātad, pirmām kārtām, jānoraida M. *GmbH* izvirzītie argumenti par to, ka Savienības tiesības nepieļaujot sodu saskaitīšanu un saskaņā ar tām tiekot uzlikts vienots sods gan jēdziena "vienots un turpināts pārkāpums" piemērošanas, gan principa *ne bis in idem* dēļ.

33. Proti, pirmkārt, vēlos norādīt, ka jēdziens "vienots un turpināts pārkāpums" vispirms ir procesuāls instruments attiecībā uz pierādījumu iegūšanu, kura mērķis ir atvieglot uzņēmumu, kuri tiek turēti aizdomās par noteikumu par konkurences tiesībām pārkāpšanu, atzīšanu par vainojamiem atsevišķās darbībās. Kā izriet no Tiesas pastāvīgās judikatūras, LESD 101. un 102. panta pārkāpums var izrietēt ne tikai no atsevišķas darbības, bet arī no virknes darbību vai turpinātas rīcības, pat ja viens vai vairāki šīs darbību virknes vai turpinātās rīcības elementi, aplūkojot atsevišķi, paši arī var būt minēto normu pārkāpums [13]. Līdz ar to, ja dažādas darbības ietilpst "kopējā plānā" to identiskā mērķa dēļ, kas izkropļo konkurenci kopējā tirgū, Komisijai (kā arī valsts konkurences iestādēm) ir tiesības noteikt atbildību par šīm darbībām atkarībā no dalības attiecīgajā pārkāpumā kopumā [14].

34. Tāpat vēlos precizēt, ka Direktīvas 2019/633 juridiskie pamati ir LESD 43. panta 2. punkts, kā arī 39. panta 1. punkts, kas veltīti kopējai lauksaimniecības politikai, nevis LESD normas par konkurences tiesībām.

35. Otrkārt, M. *GmbH* atsaucas uz principu *ne bis in idem*, lai apstrīdētu tiesības uzlikt vairākus kumulatīvus sodus, taču arī šo argumentu, manuprāt, var noraidīt bez lielām grūtībām, jo šajā lietā nav izpildīti nosacījumi šā principa piemērošanai.

[12] Šajā ziņā jānorāda, ka Komisijas ziņojumā par Direktīvas 2019/633 nav nekas minēts par to, kā dalībvalstis risina jautājumu par to, vai vairākas šajā direktīvā aizliegtas darbības ir kvalificējamas par "vienotu pārkāpumu" vai "vairākiem pārkāpumiem".

[13] Šajā nozīmē skat. spriedumu, 2024. gada 1. februāris, *Scania* u.c./Komisija (C-251/22 P, EU:C:2024:103, 94. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

[14] Šajā nozīmē skat. spriedumu, 2012. gada 6. decembris, Komisija/*Verhuizingen Coppens* (C-441/11 P, EU:C:2012:778, 41. punkts un tajā minētā judikatūra).

36. Šajā ziņā atgādinu, ka no Tiesas pastāvīgās judikatūras par Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (turpmāk tekstā – "Harta") 50. pantu izriet, ka ar *ne bis in idem* principu ir aizliegts par tiem pašiem faktiem un to pašu personu kumulatīvi saukt pie atbildības un uzlikt sodus [15]. Tā kā nosacījums "idem" tādējādi prasa, lai būtiskie fakti būtu identiski, tad šis princips nav piemērojams, ja attiecīgie fakti ir nevis identiski, bet tikai līdzīgi [16]. Atbilstošais kritērijs, lai izvērtētu viena pārkāpuma esību, ir faktiskā sastāva identiskums, ieskaitot to, vai pastāv konkrētu apstākļu kopums, kuri ir savstarpēji nesaraujami saistīti un kuru dēļ attiecīgā persona ir galīgi attaisnota vai notiesāta [17]. Šķiet, ka šajā lietā nosacījums "idem" nav izpildīts, jo no lēmuma lūgt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka fakti, par kuriem *BWB* uzsākusi procesu, nav tie paši [18]. Apstāklis, ka šīs prakses var tikt kvalificētas kā "vienots pārkāpums" saskaņā ar valsts tiesībām, nekādi nemaina faktu, ka jautājums šajā gadījumā ir par būtiskiem faktiem, kuri nešķiet identiski un kuri katrā ziņā nevar būt pietiekami, lai nodrošinātu to, ka pastāv konkrētu apstākļu kopums, kuri ir savstarpēji nesaraujami saistīti, kas tādējādi ietilpst jēdzienā "identiski fakti" [19].

37. Otrām kārtām, būtu jānoraida arī *BWB* izvirzītais arguments, ka, tā kā Direktīva 2019/633 ir vērsta uz individuālo attiecību starp pircējiem un piegādātājiem aizsardzību, katra darbība, uz kuru attiecas šīs direktīvas 3. panta 1. punktā paredzētais aizliegums, būtu jāvērtē atsevišķi un individuāli un tas automātiski izslēdzot vienotu kvalifikāciju. Lai gan atsevišķās minētās direktīvas normās [20], tostarp tās 1. pantā, kas nosaka tās piemērošanas jomu [21], patiešām ir minētas attiecības starp pircējiem un piegādātājiem, tomēr no šīm normām nevar secināt, ka dalībvalstīm būtu kāds pienākums katru aizliegto darbību individuāli kvalificēt kā autonomu pārkāpumu. Neraugoties uz to, ka vairāku aizliegtu darbību kopēja kvalifikācija principā nemazinātu to aizliegumu [22], vēlos norādīt, ka šajā direktīvā izvirzītais mērķis ir plašāks, nekā vienkārša individuālo attiecību starp pircējiem un piegādātājiem aizsardzība un vispārīgāk attiecas uz lauksaimniecībā nodarbināto iedzīvotāju aizsardzību kopumā, ko turklāt apstiprina Direktīvas 2019/633 juridiskie pamati [23].

38. Ņemot vērā iepriekš veikto analīzi, ciktāl problēmjautājums par Direktīvā 2019/633 aizliegtās negodīgās komercprakses juridisko kvalifikāciju valsts tiesībās nav reglamentēts Savienības tiesībās, dalībvalstis saglabā brīvību – gadījumā, ja pircēja komercprakse, kas ir aizliegta saskaņā ar šīs direktīvas 3. panta 1. punkta pirmo daļu, tiek īstenota ar tādu pašu apzinātu nodomu un paralēli attiecībā uz vairākiem piegādātājiem – vai nu piešķirt valsts izpildiestādēm pilnvaras konstatēt vienotu pārkāpumu un tādējādi uzlikt vienotu sodu, vai arī piešķirt tām pilnvaras konstatēt vairāku pārkāpumu esību un tādējādi uzlikt vairākus sodus, tomēr ar nosacījumu, ka abos gadījumos paredzētie sodi ir "iedarbīgi, samērīgi un atturoši, ņemot vērā pārkāpuma būtību, ilgumu, atkārtošanos un smagumu", kā prasīts minētās direktīvas 6. panta 1. punkta otrajā daļā.

15 Šajā nozīmē skat. spriedumus, 2018. gada 20. marts, *Garlsson Real Estate* u.c. (C-537/16, EU:C:2018:193, 27. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra) un 2018. gada 20. marts, *Menci* (C-524/15, EU:C:2018:197, 25. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

16 Šajā nozīmē skat. spriedumu, 2025. gada 30. janvāris, *Engie România* (C-205/23, EU:C:2025:43, 58. punkts un tajā minētā judikatūra).

17 Šajā nozīmē skat. spriedumu, 2025. gada 30. janvāris, *Engie România* (C-205/23, EU:C:2025:43, 57. punkts un tajā minētā judikatūra).

18 Proti, nav strīda par to, ka M. *GmbH* kopumā nosūtīja sešpadsmit maksājuma pieprasījumus patstāvīgiem piegādātājiem par summām, kas atšķīrās atkarībā no piegādātāja.

19 Šajā ziņā vēlos norādīt, ka Tiesa savā judikatūrā uzskata, ka faktu juridiskajai kvalifikācijai valsts tiesībās nav nozīmes tā paša pārkāpuma esības konstatēšanā, jo ar Hartas 50. pantu piešķirtās aizsardzības apjoms dažādās dalībvalstīs nedrīkst atšķirties. Šajā nozīmē skat. spriedumus, 2018. gada 20. marts, *Garlsson Real Estate* u.c. (C-537/16, EU:C:2018:193, 38. punkts), kā arī 2018. gada 20. marts, *Menci* (C-524/15, EU:C:2018:197, 36. punkts).

20 Šajā ziņā skat. Direktīvas 2019/633 1. un 14. apsvērumu.

21 Šajā normā ir paredzēts, ka Direktīvas 2019/633 piemērošanas joma ir noteikta, atsaucoties uz piegādātāja un pircēja savstarpējo spēju aizstāvēt savas intereses, ko nosaka apgrozījuma atšķirības.

22 Proti, aprēķinot vienotu sodu, varētu tikt ņemta vērā arī kompensācija par līdzsvara trūkumu individuālajās attiecībās starp pircēju un piegādātāju.

23 Šajā nozīmē skat. šo secinājumu 24. un 34. punktu. Skat. arī Direktīvas 2019/633 1. un 7. apsvērumu.

C. Par tā naudas soda maksimālo apmēru, kas noteikts par vienu vai vairākām negodīgām komercpraksēm kopā

39. Ar pirmā prejudiciālā jautājuma otro daļu (1.b) jautājumu) iesniedzējtiesa būtībā šaubās par to, vai – gadījumā, ja vairākas darbības, uz kurām attiecas Direktīvas 2019/633 3. pantā paredzētie aizliegumi, tiek kvalificētas kopā kā "vienots pārkāpums", – šīs direktīvas 6. panta 1. punkta otrā daļa nepieļauj tādus valsts tiesību aktus, kuros par šādu pārkāpumu ir noteikts maksimālais naudas soda apmērs 500 000 EUR. Gadījumā, ja izrādītos, ka kvalificēšana par vienotu pārkāpumu neatbilst minētajai direktīvai, šī tiesa prāto, vai minētā direktīva liedz piemērot vairākus naudas sodus ar maksimālo apmēru 500 000 EUR par katru no konstatētajiem pārkāpumiem (2. jautājums).

40. Uzreiz vēlos precizēt, ka šī problemātika nav tieši saistīta ar jautājumu par to, vai Austrijas tiesībās paredzētais naudas soda apmērs ir atbilstošs, lai nodrošinātu Direktīvas 2019/633 efektīvu piemērošanu, bet gan vairāk attiecas uz to, kā šā naudas soda maksimālā apmēra noteikšana varētu ietekmēt dalībvalstīm uzlikto pienākumu ieviest sodu sistēmu, kas ir saderīga ar šīs direktīvas prasībām. Proti, pirmā jautājuma otrās daļas centrā nav nedz kvalificēšana par vienotu pārkāpumu, nedz maksimālais soda apmērs[24], aplūkoti katrs atsevišķi, bet gan šo abu valsts tiesību aspektu kopējā iedarbība, kuras dēļ iesniedzējtiesai ir šaubas par to saderību ar Savienības tiesībām. Tādēļ iesniedzējtiesa lūdz Tiesai precizēt, vai tādos apstākļos, kādi ir šajā lietā, šāds maksimālais apmērs ir saderīgs ar minētās direktīvas 6. panta 1. punkta otrās daļas noteikumiem un – it īpaši – vai tas ir saderīgs ar izvirzītajām efektivitātes un preventīvas iedarbības prasībām.

41. Šajā saistībā vēršu uzmanību uz to, ka – tāpat kā attiecībā uz problemātiku par pārkāpuma kvalificēšanu, kas aplūkota šo secinājumu 29.–38. punktā – gan no Direktīvas 2019/633 normām, gan no minimālās saskaņošanas, kas ar to ieviesta, vispārīgās loģikas izriet, ka dalībvalstis principā var brīvi noteikt to naudas sodu maksimālo robežu, ar kuriem soda par aizliegtām darbībām[25]. Proti, kaut arī šīs direktīvas 6. panta 1. punktā ir paredzēts, ka dalībvalstīm jāievieš sodi attiecībā uz negodīgām komercpraksēm, it īpaši naudas sodu formā, šajā normā nav sniegts neviens precizējums par šo naudas sodu apmēru, tostarp par iespējamo to maksimālā apmēra noteikšanu.

42. Turklāt konstatēju, ka minētajā tiesību normā – kā liecina Direktīvas 2019/633 6. panta 1. punkta pirmās daļas e) apakšpunktā ietvertā tiešā norāde uz valsts noteikumiem un procedūrām – dalībvalstīm ir atzīta plaša rīcības brīvība, atstājot valsts tiesību ziņā paredzēt konkrētus noteikumus par to, kā piemērojami sodi negodīgu komercprakšu gadījumā. Tomēr ir svarīgi norādīt, ka dalībvalstīm piemītošo rīcības brīvību joprojām ierobežo to pienākums nodrošināt, ka valsts tiesībās paredzētie sodi saistībā ar šīs direktīvas piemērošanu ir efektīvi, samērīgi un preventīvi, ņemot vērā pārkāpuma būtību, ilgumu, atkārtošanos un smagumu.

43. Kā izriet no Tiesas pastāvīgās judikatūras, ja nav veikta Savienības tiesību aktu saskaņošana attiecībā uz piemērojamām sankcijām par tādu nosacījumu neievērošanu, kuri paredzēti ar valsts tiesību aktiem izveidotajā sistēmā, dalībvalstu kompetencē ir izvēlēties sankcijas, ko tās uzskata par piemērotām, tomēr ar nosacījumu, ka šīs kompetences īstenošanā tās ievēro Savienības

[24] No Komisijas ziņojuma par Direktīvas 2019/633 transponēšanu izriet, ka 24 dalībvalstis paredz uzliekamā naudas soda maksimālo robežu, kura liecina par lielu dažādību – sākot no 2329,37 EUR Maltā līdz 2 500 000 EUR Portugālē. Turklāt, lai gan dažās no šīm dalībvalstīm, piemēram, Čehijas Republikā, Itālijā, Latvijā, Ungārijā vai Nīderlandē šī robeža ir izteikta procentos no apgrozījuma, citās, piemēram, Itālijā vai Slovākijā, tā atbilst pirkuma cenas vai piegādātājam nepamatoti uzlikto maksājumu procentuālajai daļai.

[25] Tāpat jāprecizē, ka, lai noteiktu, vai konkrētas darbības kvalifikācija par "vienotu pārkāpumu" vai "vairākiem pārkāpumiem" kādā valstī atbilst Direktīvai 2019/633, šķiet nebūtiski tas, vai valsts tiesībās ir vai nav atļauts piemērot naudas sodu, kurš ir ierobežots līdz konkrētam maksimālajam apmēram.

tiesības [26]. Tādējādi, lai gan sodi, ko dalībvalstis ievieš, lai cīnītos pret negodīgas komercprakses noteikumu pārkāpumiem, ietilpst to procesuālajā un institucionālajā autonomijā, tomēr šo autonomiju papildus līdzvērtības principam – par kura piemērošanu šajā gadījumā nav strīda – ierobežo arī efektivitātes princips, saskaņā ar kuru šādiem sodiem jābūt efektīviem un preventīviem, kā arī samērīguma princips, saskaņā ar kuru valsts tiesību aktos paredzētie sodi nedrīkst pārsniegt to, kas ir nepieciešams šajos tiesību aktos izvirzīto leģitīmo mērķu sasniegšanai, un turklāt tie nedrīkst būt nesamērīgi ar šiem mērķiem [27].

44. Šajā ziņā es vēlētos piebilst, ka valsts tiesām, kurām vienīgajām ir kompetence interpretēt un piemērot valsts tiesības, ir jāpārbauda, vai, ņemot vērā visus izskatāmās lietas apstākļus, minētie sodi ir efektīvi, samērīgi un preventīvi. Tomēr Tiesa, lemjot par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, var sniegt skaidrojumus, kurus ievērojot, šīs tiesas varētu veikt savu vērtējumu [28]. Jākonstatē, ka Tiesai jau ir bijusi izdevība interpretēt Savienības tiesību aktus, kuros, tāpat kā Direktīvā 2019/633, ir izvirzīta prasība par efektīviem, samērīgiem un preventīviem sodiem [29], tādējādi sniedzot zināmus orientierus, kuri var izrādīties noderīgi šajā lietā.

45. Pirmkārt, vēlos norādīt, ka prasība nodrošināt, ka piemērotie sodi ir efektīvi, samērīgi un preventīvi, parasti tiek izvērtēta, ņemot vērā izvirzīto mērķi [30]. Šajā gadījumā, kā atgādināts šo secinājumu 24. punktā, Direktīvā (ES) 2019/633 izvirzītais mērķis ir mazināt negodīgu komercpraksi, kura tiek veikta par sliktu lauksaimniecības produktu un pārtikas produktu piegādātājiem, jo šī prakse var negatīvi ietekmēt lauksaimniecībā nodarbināto iedzīvotāju dzīves līmeni.

46. Otrkārt, no Tiesas judikatūras izriet, ka sodu bardzībai ir jāatbilst pārkāpumu, kas ar tiem tiek sodīti, smagumam, tostarp nodrošinot patiešām preventīvu ietekmi, vienlaikus ievērojot vispārējo samērīguma principu [31]. Tādējādi Tiesa ir atzinusi, ka, lai gan naudas sods, protams, var būt preventīvs sods, tā nelielais apmērs tomēr var padarīt šo sodu par nepietiekamu [32] vai, gluži

[26] Pēc analoģijas skat. spriedumu, 2024. gada 19. decembris, *SISTEM LUX* (C-717/22 un C-372/23, EU:C:2024:1041, 48. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

[27] Šajā nozīmē skat. spriedumu, 2024. gada 11. janvāris, *Nárokuj* (C-755/22, EU:C:2024:10, 45. punkts un tajā minētā judikatūra).

[28] Šajā nozīmē skat. spriedumu, 2018. gada 21. novembris, *de Diego Porras* (C-619/17, EU:C:2018:936, 91. punkts un tajā minētā judikatūra).

[29] Skat., piemēram, Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas (ES) 2019/1937 (2019. gada 23. oktobris) par to personu aizsardzību, kuras ziņo par Savienības tiesību aktu pārkāpumiem (OV 2019, L 305, 17. lpp.), 23. panta 1. punktu; Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2008/48/EK (2008. gada 23. aprīlis) par patēriņa kredītlīgumiem un ar ko atceļ Direktīvu 87/102/EEK (OV 2008, L 133, 66. lpp.), 23. pantu; vai arī Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 952/2013 (2013. gada 9. oktobris), ar ko izveido Savienības Muitas kodeksu (OV 2013, L 269, 1. lpp.), 42. panta 1. punkts.

[30] Šajā nozīmē skat. spriedumu, 2024. gada 21. marts, *Profi Credit Bulgaria* (Kredītlīguma papildpakalpojumi) (C-714/22, EU:C:2024:263). Piemēram, Tiesa ir atzinusi, ka administratīvais sods, kas izpaužas naudas soda veidā, kurš atbilst 50 % no muitas nodokļu ieņēmumu iztrūkuma, kuri radušies nepareizas informācijas sniegšanas dēļ, var mudināt Savienības saimnieciskās darbības subjektus veikt visus vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka to rīcībā ir pareiza informācija par precēm, ko tie importē, un ka informācija, ko tie sniedz muitas deklarācijās, ir pareiza un pilnīga, tādējādi palīdzot sasniegt mērķi, kas noteikts Regulas Nr. 952/2013 9. apsvērumā, – nodrošināt tarifu pasākumu un citu kopējās politikas pasākumu īstenošanu saistībā ar preču tirdzniecību starp Savienību un valstīm vai teritorijām ārpus tās muitas teritorijas. Šajā ziņā skat. spriedumu, 2023. gada 23. novembris, *J. P. Mali* (C-653/22, EU:C:2023:912, 31. un 32. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra).

[31] Pēc analoģijas skat. spriedumus, 2020. gada 5. marts, *OPR-Finance* (C 679/18, EU:C:2020:167, 26. punkts un tajā minētā judikatūra), kā arī 2024. gada 19. decembris, *SISTEM LUX* (C-717/22 un C-372/23, EU:C:2024:1041, 49. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

[32] Šajā nozīmē skat. spriedumu, 2021. gada 10. jūnijs, *Ultimo Portfolio Investment (Luxembourg)* (C-303/20, EU:C:2021:479, 32. punkts un tajā minētā judikatūra).

pretēji, padarīt to nesamērīgu, ja uzliktā soda apmērs ir pārāk liels [33]. Tiesa arī ir nospriedusi, ka par efektīviem un preventīviem var uzskatīt tādus sodus, kuros tiek ņemts vērā tas, cik nozīmīgs ir patērētājam nodarītais kaitējums [34] un kuri liedz pārkāpuma izdarītājiem ekonomisko izdevīgumu, kas radies, to izdarīto pārkāpumu rezultātā [35], tādējādi atturot jebkuru personu no tādu pašu pārkāpumu izdarīšanas [36].

47. Attiecībā uz sodu atbilstību konstatēto pārkāpumu smagumam ir arī jānorāda, ka tad, ja valsts tiesiskajā regulējumā ir paredzēta sodu saskaitīšana, piemēram, vairāku naudas sodu kumulācija, kompetentajām iestādēm ir pienākums pārliecināties, ka visu piemēroto sodu bardzība nepārsniedz konstatētā pārkāpuma smagumu; pretējā gadījumā tiktu pārkāpts samērīguma princips [37].

48. Treškārt, samērīguma princips, kas garantēts ar Hartas 49. panta 3. punktu, dalībvalstīm jāievēro, ne tikai nosakot pārkāpuma sastāvu un paredzot noteikumus par naudas sodu bardzību, bet arī izvērtējot elementus, kuri var tikt ņemti vērā naudas soda noteikšanā [38]. Turklāt saskaņā ar šo principu gan nosakot sodu, gan arī nosakot naudas soda apmēru, ir jāņem vērā katras lietas individuālie apstākļi [39].

49. Ceturtkārt, no Tiesas judikatūras izriet – lai nodrošinātu, ka sodi ir efektīvi, samērīgi un preventīvi, ne tikai valsts likumdevējam, bet arī valsts tiesām, ievērojot izskatāmā strīda priekšmeta noteiktās robežas, ir jābūt rīcības brīvībai, kas ļauj tiem atbilstoši lietas apstākļiem

[33] Ilustrācijai Tiesa ir atzinusi, ka sods, kas izpaužas kā pienākums samaksāt summu, kura atbilst no muitas uzraudzības izņemto preču vērtībai, nešķiet samērīgs. Sods, kas atbilst šādai summai, pēc Tiesas uzskatiem, pārsniegtu robežas, kas ir nepieciešamas, lai it īpaši nodrošinātu, ka preces, kurām piemērota muitas noliktavas procedūra, netiek izņemtas no muitas uzraudzības. Šajā nozīmē skat. spriedumu, 2020. gada 4. marts, *Schenker* (C-655/18, EU:C:2020:157, 44. punkts). Citā lietā, kas arī attiecas uz Regulā Nr. 952/2013 paredzētās sodu sistēmas interpretāciju, Tiesa uzskatīja, ka, pat ņemot vērā muitas pārkāpumu īpatnības, it īpaši to ievērojamo biežumu un grūtības tos atklāt, valsts tiesībās paredzētais naudas sods, kura apmērs ir no 100 % līdz 200 % no preču muitas vērtības, nešķiet atbilstošs visu ar to saistīto pārkāpumu smagumam, it īpaši to pienākumu neizpildes gadījumos, kas saistīti ar muitas deklarācijām ārējā tranzīta muitas procedūras kontekstā. Tiesas ieskatā šāda sankcija, pirmkārt, pārsniedz to, kas nepieciešams, lai nodrošinātu, ka preces, kurām piemērota šī procedūra, netiek izņemtas no muitas uzraudzības, un, otrkārt, šķiet nesamērīga salīdzinājumā ar muitas parādu, kas rodas, izņemot no muitas uzraudzības preces, kuras nodotas minētajā procedūrā. Šajā nozīmē skat. spriedumu, 2024. gada 19. decembris, *SISTEM LUX* (C-717/22 un C-372/23, EU:C:2024:1041, 52. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

[34] Pēc analoģijas skat. spriedumu, 2024. gada 11. janvāris, *Nárokuj* (C-755/22, EU:C:2024:10, 45. punkts un tajā minētā judikatūra).

[35] Virknē lietu attiecībā uz Direktīvas 2008/48 23. pantā ietvertās normu par sodiem interpretāciju, ņemot vērā valsts sodu sistēmas, Tiesa ir atzinusi – tas, ka kreditors nav izpildījis pienākumu, kam ir būtiska nozīme šīs direktīvas kontekstā (piemēram, patērētāja maksātspējas pārbaude, gada procentu likmes nenorādīšana patēriņa kredītlīgumā, maksājumu skaits un biežums, notāra nodevu esība, kā arī prasītie nodrošinājumi un prasītā apdrošināšana), var tikt sodīts ar to, ka šis kreditors zaudē tiesības uz nolīgtajiem procentiem un izmaksām. Kā norāda Tiesa, šādam sodam ir pietiekama preventīva iedarbība un tas atbilst tā pārkāpuma smagumam, par kuru ar to soda. Turpretī Tiesa ir uzskatījusi, ka, ja procentu zaudējuma sods praksē tiktu vājināts vai pat pilnībā un vienkārši atcelts, no tā neizbēgami izrietētu, ka tam nav patiesi preventīva rakstura. Turklāt tiktāl, ciktāl šo ziņu nenorādīšana kredītlīgumā var apdraudēt patērētāja iespēju novērtēt savu saistību apjomu, valsts tiesiskajā regulējumā paredzētais sods – kreditora tiesību uz procentiem un maksājumiem zaudēšana – ir uzskatāms par samērīgu minētās direktīvas 23. panta izpratnē. Tomēr šāda soda ar kreditoram smagām sekām piemērošanu nevar uzskatīt par samērīgu tad, ja nav norādīti elementi, kas pēc savas būtības nevar ietekmēt patērētāja spēju novērtēt savu saistību apjomu, piemēram, kompetentās uzraudzības iestādes nosaukums un adrese. Šajā nozīmē skat. spriedumus, 2014. gada 27. marts, *LCL Le Crédit Lyonnais* (C-565/12, EU:C:2014:190, 52. un 53. punkts); 2016. gada 9. novembris, *Home Credit Slovakia* (C-42/15, EU:C:2016:842, 69.-72. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra); 2020. gada 5. marts, *OPR-Finance* (C-679/18, EU:C:2020:167, 30. punkts); 2021. gada 10. jūnijs, *Ultimo Portfolio Investment (Luxembourg)* (C-303/20, EU:C:2021:479, 39. un 40. punkts), kā arī 2024. gada 21. marts, *Profi Credit Bulgaria* (Kredītlīguma papildpakalpojumi) (C-714/22, EU:C:2024:263, 55. punkts un tajā minētā judikatūra).

[36] Pēc analoģijas skat. spriedumu, 2024. gada 19. decembris, *SISTEM LUX* (C-717/22 un C-372/23, EU:C:2024:1041, 63. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

[37] Šajā nozīmē skat. spriedumu, 2023. gada 19. oktobris, *G. ST. T.* (Soda samērīgums pārkāpuma gadījumā) (C-655/21, EU:C:2023:791, 66. un 67. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra).

[38] Šajā nozīmē skat. spriedumus, 2023. gada 23. novembris, *J. P. Mali* (C-653/22, EU:C:2023:912, 33. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra) un 2025. gada 19. jūnijs, *Lietuvos bankas* (C-671/23, EU:C:2025:457, 46. punkts).

[39] Šajā nozīmē skat. spriedumu, 2023. gada 19. oktobris, *G. ST. T.* (Soda samērīgums pārkāpuma gadījumā) (C-655/21, EU:C:2023:791, 66. un 67. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra).

izvēlēties pasākumu, kurš ir samērīgs ar konstatētās pienākuma neizpildes smagumu.[40] Tādējādi valsts tiesām, pārbaudot, vai sodi ir efektīvi, samērīgi un preventīvi, saskaņā ar LESD 288. panta trešo daļu ir jāņem vērā ne tikai norma, kas valsts tiesībās konkrēti ir pieņemta, lai transponētu direktīvu valsts tiesībās, bet arī visas valsts tiesību normas, ciktāl iespējams, interpretējot tās, ņemot vērā šīs direktīvas formulējumu un mērķus[41].

50. Pēc šo judikatūras precizējumu izklāsta ir jākonstatē, ka neviena no iepriekš minētajām lietām tieši neattiecas uz šajā lietā paredzēto hipotēzi, jo tās galvenokārt attiecās uz uzliktā soda noteikšanas metodēm, nevis uz stadiju pirms izdarītā pārkāpuma konstatēšanas un tā kvalificēšanas valsts tiesībās[42].

51. Ņemot vērā iepriekš minēto, uzskatu, ka Direktīvas 2019/633 efektīva piemērošana nevar aprobežoties vienīgi ar valsts tiesībās paredzētā soda veida novērtējumu vai ar atsevišķiem šā soda noteikšanas aspektiem vai noteikumiem, piemēram, uzliktā naudas soda apmēru, bet gan tā ietver arī jebkuru citu elementu, kas var apdraudēt prasību paredzēt efektīvus, samērīgus un preventīvus sodus šīs direktīvas 6. panta 1. punkta otrās daļas izpratnē un tādējādi ietekmēt minētajā direktīvā izvirzītos mērķus. Vēl jo vairāk tas tā ir gadījumā, kad – kā tas ir šajā lietā – pārkāpuma kvalifikācija valsts tiesībās var ietekmēt piemērotā soda (maksimālo) apmēru, kas saskaņā ar šo secinājumu 46. punktā atgādināto Tiesas judikatūru ir viens no elementiem, kuri jāņem vērā, lai noteiktu sodu piemērotību.

52. Šajā lietā, lai gan vairāku naudas sodu kumulācija rada risku, ka visi sodi vai piemēroto naudas sodu kopējais apmērs varētu pārsniegt konstatētā pārkāpuma smaguma minimālo robežvērtību, pārkāpjot samērīguma principu[43], vairāku tādu darbību, uz kurām attiecas Direktīvas 2019/633 3. pantā paredzētie aizliegumi, kvalificēšana par vienotu un vienu un to pašu pārkāpumu *a contrario* atsevišķos gadījumos radītu risku, ka tiktu piemērots sods, kas naudas soda maksimālā apmēra noteikšanas dēļ (un valsts izpildiestāžu nespējas dēļ šo apmēru pārsniegt) nevar tikt uzskatīts par pietiekami efektīvu un preventīvu[44].

53. Tādēļ, lai gan Direktīvā 2019/633 nav izslēgta dalībvalsts iespēja darbību, kura izpaužas kā šīs direktīvas 3. panta 1. punktā paredzēto aizliegumu vairākkārtējs pārkāpums, kvalificēt kā vienotu pārkāpumu, un tādējādi piemērot vienotu sodu par visām attiecīgajām negodīgajām komercpraksēm, šī iespēja neatbrīvo dalībvalsti no pienākuma pārliecināties, ka uzliktais sods ir efektīvs, samērīgs un preventīvs, ņemot vērā pārkāpuma būtību, ilgumu, atkārtošanos un smagumu. Tādējādi iesniedzējtiesai ir jāveic valsts pasākuma, ar ko transponēta minētā direktīva, un piemērotā soda vispārējs novērtējums, ņemot vērā visus atbilstošos elementus, tostarp šīs lietas individuālos apstākļus, lai pārbaudītu to, ka ir ievērotas direktīvas 6. panta 1. punktā paredzētās prasības sodu jomā.

[40] Pēc analoģijas skat. spriedumu, 2021. gada 10. jūnijs, *Ultimo Portfolio Investment (Luxembourg)* (C-303/20, EU:C:2021:479, 36. un 45. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra).

[41] Pēc analoģijas skat. spriedumu, 2021. gada 10. jūnijs, *Ultimo Portfolio Investment (Luxembourg)* (C-303/20, EU:C:2021:479, 36. un 45. punkts un tajā minētā judikatūra).

[42] Tas, visbeidzot, pats par sevi nav pārsteidzoši – jo, kā norādīts šo secinājumu 29. punktā, prasība paredzēt efektīvus, samērīgus un preventīvus sodus, kura ir minēta arī vairākos citos Savienības tiesību instrumentos, galvenokārt attiecas uz noteikumiem par uzliktā soda noteikšanu.

[43] Skat. šo secinājumu 48. punktu.

[44] Tādējādi *a priori* nevar izslēgt, ka vairāku negodīgu komercprakšu grupēšana attiecībā uz lielu skaitu piegādātāju un to kvalificēšana par vienotu pārkāpumu, par kuru tikai vienu reizi var tikt piemērots sods līdz 500 000 EUR apmērā, nevar tikt uzskatīta par atbilstošu Direktīvas 2019/633 6. panta 1. punkta e) apakšpunkta prasībām, it īpaši, ja šīs prakses izrādās pietiekami nopietnas un liela mēroga. Šādā gadījumā soda maksimālā apmēra noteikšana varētu neļaut valsts izpildiestādēm pietiekami ņemt vērā un izvērtēt tos parametrus, kas ir būtiski naudas soda apmēra noteikšanā, piemēram, attiecīgā pārkāpuma būtību, atkārtošanos un smagumu.

54. Ņemot vērā iepriekš izklāstīto, uzskatu, ka Direktīvas 2019/633 6. panta 1. punkta e) apakšpunkts jāinterpretē tādējādi, ka gadījumā, ja pircēja komercprakse, kas ir aizliegta saskaņā ar Direktīvas 2019/633 3. panta 1. punkta pirmo daļu, tiek īstenota ar tādu pašu apzinātu nodomu un paralēli attiecībā uz vairākiem piegādātājiem, dalībvalstis saglabā brīvību vai nu piešķirt valsts izpildiestādēm pilnvaras konstatēt vienotu pārkāpumu un tādējādi uzlikt vienotu sodu, vai arī piešķirt tām pilnvaras konstatēt vairāku pārkāpumu esību un tādējādi uzlikt vairākus sodus, ja – atbilstoši minētās direktīvas 6. panta 1. punkta pirmās daļas e) apakšpunktam kopsakarā ar šā panta otro daļu – aplūkotais valsts tiesiskais regulējums nodrošina, ka tiek piemērots efektīvs, samērīgs un preventīvs sods, ņemot vērā pārkāpuma būtību, ilgumu, atkārtošanos un smagumu

V. Secinājumi

55. Ņemot vērā iepriekš izklāstītos apsvērumus, iesaku Tiesai uz *Oberlandesgericht Wien* (Apelācijas tiesa Vīnē, Austrija) uzdotajiem prejudiciālajiem jautājumiem atbildēt šādi:

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas (ES) 2019/633 (2019. gada 17. aprīlis) par negodīgu tirdzniecības praksi starpuzņēmumu attiecībās lauksaimniecības un pārtikas piegādes ķēdē 6. panta 1. punkta e) apakšpunkts

ir jāinterpretē tādējādi, ka

gadījumā, ja pircēja komercprakse, kas ir aizliegta saskaņā ar Direktīvas 2019/633 3. panta 1. punkta pirmo daļu, tiek īstenota ar tādu pašu apzinātu nodomu un paralēli attiecībā uz vairākiem piegādātājiem, dalībvalstis saglabā brīvību vai nu piešķirt valsts izpildiestādēm pilnvaras konstatēt vienotu pārkāpumu un tādējādi uzlikt vienotu sodu, vai arī piešķirt tām pilnvaras konstatēt vairāku pārkāpumu esību un tādējādi uzlikt vairākus sodus, ja – atbilstoši minētās direktīvas 6. panta 1. punkta pirmās daļas e) apakšpunktam kopsakarā ar šā panta otro daļu – aplūkotais valsts tiesiskais regulējums nodrošina, ka tiek piemērots efektīvs, samērīgs un preventīvs sods, ņemot vērā pārkāpuma būtību, ilgumu, atkārtošanos un smagumu.